

Bruselj, 13. junij 2016
(OR. en)

9228/16

ECOFIN 468
UEM 214
SOC 332
EMPL 228
COMPET 302
ENV 347
EDUC 203
RECH 194
ENER 210
JAI 458

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	9142/16 ECOFIN 433 UEM 183 SOC 297 EMPL 193 COMPET 270 ENV 314 EDUC 170 RECH 162 ENER 175 JAI 420 - COM(2016) 345 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2016 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2016

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2016) 345 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2016 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovaške za leto 2016

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 26. novembra 2015 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2016. Evropski svet je na zasedanju 17. in 18. marca 2016 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 26. novembra 2015 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta² sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Slovaške ni opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja. To priporočilo je Evropski svet potrdil na zasedanju 18. in 19. februarja 2016, Svet pa ga je sprejel 8. marca 2016³. Slovaška bi morala kot država, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev ekonomske in monetarne unije zagotoviti, da to priporočilo v celoti in pravočasno izvede.
- (2) Poročilo o državi za Slovaško za leto 2016 je bilo objavljeno 26. februarja 2016. V njem je bil ocenjen napredek Slovaške pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 14. julija 2015, in doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (3) Slovaška je 29. aprila 2016 predložila nacionalni program reform za leto 2016 in program stabilnosti za leto 2016. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

² Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

³ UL C 96, 11.3.2016, str. 1.

- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov za obdobje 2014–2020. Kot je predvideno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁴, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Slovaško trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V programu stabilnosti za leto 2016 vlada načrtuje izboljšanje nominalnega salda, in sicer na –1,9 % BDP v letu 2016 in nadaljnje postopno izboljšanje na –1,3 % BDP v letu 2017. V skladu s programom stabilnosti naj bi bil srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, dosežen leta 2019. V skladu s programom stabilnosti se pričakuje, da bo delež javnega dolga v BDP v letu 2016 dosegel 52,9 % in se nadalje zmanjševal do 47,3 % v letu 2019. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2017 naprej, pa niso bili dovolj podrobno opredeljeni. Po pomladanski napovedi Komisije iz leta 2016 obstaja za Slovaško ob nespremenjenih politikah tveganje za manjši odklon od srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2016, medtem ko naj bi država v letu 2017 dosegla priporočeno prilagoditev. Svet na podlagi ocene programa stabilnosti in ob upoštevanju pomladanske napovedi Komisije iz leta 2016 pričakuje, da bo Slovaška na splošno izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast. Kljub temu bodo potrebni nadaljnji ukrepi za zagotovitev skladnosti v letu 2016. Za to bi bilo bistveno, da država sprejme zgornje meje odhodkov, kar je dolgo odlašala, in izvede program stroškovne učinkovitosti za povečanje učinkovitosti javne porabe, ki vključuje načrtovane preglede odhodkov na izbranih področjih.

⁴ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (6) Dolgoročna vzdržnost javnih financ Slovaške še vedno predstavlja izziv. Tako je v glavnem zaradi napovedanega povečanja stroškov za zdravstveno varstvo in pokojnine zaradi staranja prebivalstva. Povečanje porabe za pokojnine na Slovaškem do leta 2060 bo predvidoma med najvišjimi v Uniji, kar je posledica staranja prebivalstva. Zakonsko določena upokojitvena starost je na Slovaškem razmeroma nizka, deloma zaradi dejavnikov pričakovane življenjske dobe. Najpomembnejši delež stroškov, povezanih s staranjem prebivalstva, predstavljajo odhodki za zdravstvo. Javni odhodki za zdravstvo naj bi se na dolgi rok občutno povečali, res pa, da z razmeroma nizke ravni. Kljub nekaterim izboljšavam ostajajo kazalniki zdravja na Slovaškem na zelo nizki ravni. Vlada je za povečanje stroškovne učinkovitosti zdravstvenega sektorja sprejela ukrepe tako glede bolnišničnega kot ambulantnega zdravljenja. Nadaljujejo se prizadevanja za vzpostavitev celostnega modela oskrbe. Uspeh te reforme bo verjetno odvisen od zavezanosti ključnih deležnikov, vključevanja zdravstvenih domov in bolnišnic ter zagotavljanja ustreznega osebja. Kljub ukrepom, sprejetim za omejitev nadaljnjega kopičenja primanjkljaja v javnih bolnišnicah, je več javnih bolnišnic še vedno v slabem finančnem položaju. Na poti do popolnega preobrata negativnih trendov na področju odhodkov ostaja še nekaj izzivov, kot so prestrukturiranje bolnišničnih zmogljivosti, uvedba predvidenega sistema povračil in povečanje konkurence pri javnem naročanju na področju zdravstva. Pri ambulantni oskrbi je šibka nadzorna vloga splošnih zdravnikov deloma posledica neoptimalne delitve pristojnosti med splošnimi zdravniki in specialisti, pri čemer se daje prednost dražji specializirani oskrbi. Glede davkov so vladni ukrepi za boj proti davčnim goljufijam prispevali k boljšemu pobiranju davkov, zlasti na področju davka na dodano vrednost (DDV). Ostaja pa vrzel pri pobiranju DDV globoka, kar kaže na stalen izziv glede izpolnjevanja obveznosti. Zaradi močnega poudarka na pobiranje DDV v zadnjih letih se je zmanjšala pozornost na druga pomembna področja obdavčitve, kot je obdavčitev dohodkov fizičnih oseb. Poleg tega so se zaradi osredotočenja na revidiranje premalo razvile druge naloge davčne uprave, kot je izterjava davčnih dolgov. To kaže na možnosti za izboljšanje razporejanja virov v okviru sistema obdavčevanja. Strategija za določanje ciljev glede izpolnjevanja obveznosti še ni bila razvita.

- (7) Kljub izboljšanju na trgu dela, ki je posledica dobrega gospodarskega okrevanja in nedavnih političnih ukrepov, dolgotrajna brezposelnost ostaja problem. Stopnja dolgotrajne brezposelnosti je še naprej ena najvišjih v Uniji (7,6 % v primerjavi z 4,3 % v EU kot celoti v tretjem četrtletju leta 2015). Dolgotrajna brezposelnost zlasti pesti marginalizirane Rome, nizkokvalificirane delavce in mlade. Slovaška je sprejela ukrepe za reševanje brezposelnosti na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, subvencioniranih delovnih mest ter svetovanja pri iskanju zaposlitve. Uspešno izvajanje večine teh reform pa bo odvisno od zmogljivosti javnega zavoda za zaposlovanje. Kljub reorganizaciji centralnega zavoda za zaposlovanje in izboljšanemu dostopu do usposabljanja so še vedno težave pri uvajanju individualizirane podpore za dolgotrajno brezposelne in za ranljive skupine. Udeležba Romov na slovaškem trgu dela je še vedno zelo nizka, napredek pri povečevanju njihove zaposlenosti pa je počasen. Dejavniki, ki vplivajo na njihovo udeležbo na trgu dela, so nizka stopnja izobrazbe, znanja in spretnosti ter diskriminacija. Nizka stopnja zaposlenosti žensk v rodni dobi je posledica dolgega starševskega dopusta (do tri leta), pomanjkanja zmogljivosti za otroško varstvo, zlasti za otroke, mlajše od treh let, visokih stroškov otroškega varstva ter omejene uporabe prožne ureditve delovnega časa. Poleg tega še vedno obstajajo razlike med regijami – stopnja brezposelnosti na vzhodnem Slovaškem je še vedno dvakrat višja kot v Bratislavi. V zvezi z upravljanjem storitev trga dela, ukrepi, sprejeti v zadnjih mesecih, ne zagotavljajo prilagojenega pristopa k spopadanju s strukturnimi izzivi slovaškega trga dela.
- (8) Izobraževalni sistem je premalo usmerjen k povečanju gospodarskega potenciala Slovaške. Rezultati izobraževanja so po mednarodnih standardih slabi in so se še poslabšali. To je večinoma povezano z neustreznim izobraževanjem učiteljev in majhno privlačnostjo učiteljskega poklica. Kljub 4-odstotnemu zvišanju učiteljskih plač v letu 2016 pa so nizke plače in nezadostno praktično usposabljanje med dejavniki, zaradi katerih ta poklic ni privlačen za mlade. Da bi dosegla pozitivne spremembe in povečala udeležbo Romov v rednem izobraževanju, vključno s predšolsko vzgojo, mora Slovaška začeti izvajati nedavno sprejeto zakonodajo za preprečevanje segregacije.

- (9) Javno upravo še naprej pesti neučinkovitost. Zaradi razdrobljene in toge ureditve javne uprave ni dovolj učinkovitega usklajevanja. Pozitiven korak naprej predstavlja sprejetje strategije za upravljanje človeških virov oktobra 2015. Novi zakon o javnih uslužbencih, ki je nujen pogoj za uspešno izvajanje te strategije, pa še ni bil sprejet. Vlada je sprejela več ukrepov za boj proti korupciji, vendar je bil njihov učinek do zdaj omejen. Slovaška zlasti kaže omejene rezultate pri začetku kazenskih postopkov in pregonu primerov korupcije, vključno z nezaknitim praksami pri javnem naročanju. Skrajšala je postopke za izdajo gradbenih dovoljenj za obsežne naložbene in infrastrukturne projekte. Nekonsolidirano upravljanje, pomanjkanje oblikovanja postopkov javnega naročanja na podlagi dejstev, nizka stopnja strokovnosti, navzkrižja interesov, prilagojene razpisne zahteve in prekomerna uporaba najnižje cene kot merila za oddajo naročil omejujejo konkurenco, ki temelji na kakovosti. Pomanjkljivosti pri javnem naročanju se stalno poročajo kot dejavnik, ki vpliva na učinkovitost razporejanja javnih sredstev. Pogoste spremembe zakonodaje in obremenjujoči upravni postopki ter zahteve vplivajo na podjetja na Slovaškem. Visoke upravne in regulativne ovire v zvezi z nekaterimi poklicnimi storitvami in mrežnimi panogami, pomanjkljivosti na nekaterih področjih, kot sta izvrševanje pogodb in reševanje insolventnosti, ter dolgotrajne težave s kakovostjo pravosodnega sistema škodujejo poslovnemu okolju in odvrčajo od naložb. Slovaška je sprejela nekatere ukrepe za olajšanje poslovanja, kot sta vzpostavitev centra za boljše pravno urejanje oktobra 2015 in nacionalnega poslovnega centra v začetku leta 2016. Sprejetje zakona o malih podjetjih v okviru strategije za razvoj malih in srednjih podjetij pa je bilo preloženo.

- (10) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Slovaške in jo objavila v poročilu o državi za leto 2016. Prav tako je ocenila program stabilnosti in nacionalni program reform ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Slovaška prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Slovaškem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU. Priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih 1 do 3.
- (11) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti, njegovo mnenje⁵ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 –

⁵ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Slovaška v obdobju 2016–2017 ukrepa tako, da:

1. Doseže letno fiskalno prilagoditev v višini 0,25 % BDP za dosego srednjeročnega proračunskega cilja v letu 2016 in v višini 0,5 % BDP v letu 2017. Izboljša stroškovno učinkovitost zdravstvenega sistema. Sprejme ukrepe za izboljšanje izpolnjevanja davčnih obveznosti.
2. Izboljša aktivacijske ukrepe za dolgoročno brezposelne in druge prikrajšane skupine, vključno z individualiziranimi storitvami in ciljnim usposabljanjem. Olajša zaposlovanje žensk, zlasti z razširjenim zagotavljanjem dostopnega in kakovostnega otroškega varstva. Izboljša rezultate izobraževanja s tem, da poveča privlačnost učiteljskega poklica in udeležbo romskih otrok v rednem izobraževanju že od zgodnjega otroštva.
3. Konsolidira upravljanje, okrepi prehod s konkurence zgolj na podlagi cene na konkurenco, ki temelji na kakovosti, ter izboljša pregon nezakonitih praks pri javnem naročanju. Izboljša preglednost, kakovost in učinkovitost upravljanja človeških virov v javni upravi, zlasti s sprejetjem novega zakona o javnih uslužbencih, ter učinkovitost pravosodnega sistema. Sprejme celovit načrt za odpravo upravnih in regulativnih ovir za podjetja.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*
